

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
KRIMINOLOGIJA	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: doc. dr. Gintautas Sakalauskas Kitas (-i):	Vilniaus universitetas, Teisės fakultetas, Baudžiamosios justicijos katedra, Saulėtekio al. 9, I rūmai, LT-10222, Vilnius, 411 kab., tel. (8 5) 2366167, el. paštas: bjkatedra@tf.vu.lt

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Privalomasis

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė	6 (pavasario) semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Baudžiamoji teisė. Bendroji dalis I-II d.	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): Nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
4	100	32	68

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Siekama, kad studentai įgytų esminių žinių apie kriminologiją kaip savarankišką mokslą, suvoktų kriminologinio aiškinimo diskursą, lavintų kriminologinį analitinį mąstymą, mokėtų profesinėje veikloje taikyti įgytas kriminologines žinias ir naudotis išsiugdytais gebėjimais tirti bei analizuoti nusikalstamo elgesio dėsningumus, neformalios ir formalios socialinės kontrolės įtaką asmens elgesiui, jos padarinius ir kitus kriminologijai aktualius socialinius reiškinius.		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Studentas: - įgys esminių žinių apie kriminologijos mokslo kryptis, tyrimo metodus, sąvokas, sritis, idėjas, jų autorius, kriminologines teorijas, pagrindinius kriminologijos mokslo raidos bruožus, paskirtį, turinį, reikšmę, socialinės reakcijos į nusikalstamą elgesį pobūdį, formas, būdus ir padarinius; - gebės vertinti registruoto nusikalstamo elgesio rodiklius (nusikalstamų veikų statistiką) – būklę, struktūrą, dinamiką, mokės išskirti svarbias tendencijas nacionaliniu ir tarptautiniu mastu, lyginti jas tarpusavyje, atpažinti joms galimą įtaką darančius veiksnius, įvertinti jų reikšmę, prognozuoti perspektyvas, palyginti su latentinio nusikalstamo elgesio tyrimų duomenimis, daryti racionalias išvadas;	Paskaitos (probleminis dėstymas, diskusija), savarankiškos literatūros studijos.	Egzaminas, koliokviumas (praktinė užduotis)
- gebės vertinti registruoto nusikalstamo elgesio rodiklius (nusikalstamų veikų statistiką) – būklę, struktūrą, dinamiką, mokės išskirti svarbias tendencijas nacionaliniu ir tarptautiniu mastu, lyginti jas tarpusavyje, atpažinti joms galimą įtaką darančius veiksnius, įvertinti jų reikšmę, prognozuoti perspektyvas, palyginti su latentinio nusikalstamo elgesio tyrimų duomenimis, daryti racionalias išvadas;	Paskaitos (probleminis dėstymas, diskusija, atvejo analizė), savarankiškos literatūros studijos.	Egzaminas, koliokviumas (praktinė užduotis)
- gebės identifikuoti ir analizuoti globalias problemas kriminologijos srityje	Paskaitos (probleminis dėstymas, diskusija, atvejo analizė), savarankiškos literatūros studijos.	Egzaminas, koliokviumas (praktinė užduotis)
- gebės kritiškai vertinti deviacinio elgesio kontrolės ir prevencijos idėjas bei priemones, atpažinti jų turinio esmę, tikėtiną efektyvumą ir padarinius, tyrimais pagrįstas įžvalgas, jų privalumus ir trūkumus;	Paskaitos (probleminis dėstymas, diskusija, atvejo analizė), savarankiškos literatūros studijos.	Egzaminas, koliokviumas (praktinė užduotis)
- gebės savarankiškai analizuoti ir vertinti teisės normas, žmogaus bei socialinių institucijų elgesį ir veiklą kriminologiniu požiūriu, atpažinti dėsningumus, įvertinti	Paskaitos (probleminis dėstymas, diskusija), savarankiškos literatūros studijos.	Egzaminas, koliokviumas (praktinė užduotis)

galimą teisės normų efektyvumą siekiant tam tikro pokyčio nusikalstamo elgesio srityje, įvertinti galimus padarinius;		
- įgys mokymosi gebėjimų, būtinų tolesnėms savarankiškoms studijoms, mokės savarankiškai dirbti ir naudotis kriminologinių rodiklių duomenų bazėmis bei kriminologinės literatūros šaltiniais.	Paskaitos (probleminis dėstymas, diskusija), savarankiškos literatūros studijos.	Koliokviumas (praktinė užduotis)

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Kriminologijos mokslas ir tyrinėjimų sritys.	2						2	2	Mokslinės literatūros analizė.
2. Kriminalinė statistika, baudžiamojo persekiojimo selektyvumas ir nusikalstamo elgesio latentškumas.	2						2	2	Mokslinės literatūros analizė.
3. Kriminologinių tyrimų metodai.	2						2	2	Mokslinės literatūros analizė.
4. Kriminologinės teorijos: prasmė, reikšmė, empirinis patikimumas ir praktinis pritaikomumas.	2						2	2	Mokslinės literatūros analizė.
5. Senosios ir naujosios biologinės teorijos.	2						2	2	Mokslinės literatūros analizė.
6. Kriminalinė-sociologinė prancūzų mokykla ir anomijos teorija.	2						2	2	Mokslinės literatūros analizė.
7. Socialinio išmokimo, socialinių ryšių, subkultūros ir kontrolės teorijos.	2						2	2	Mokslinės literatūros analizė.
8. „Atpirkimo ožio“ ir stigmatizacijos teorijos.	2						2	2	Mokslinės literatūros analizė.
9. Konflikto teorija, neomarksizmas ir abolicionizmas.	2						2	2	Mokslinės literatūros analizė.
10. Ekologinė teorija, „išdaužytų langų“ teorija, nulinės tolerancijos strategija ir „naujas poreikis bausti“: pagrindimas ir kritika.	2						2	2	Mokslinės literatūros analizė.
11. Kriminalinė fenomenologija: nusikalstamo elgesio formos ir struktūra.	2						2	2	Mokslinės literatūros analizė.
12. Nusikalstamas elgesys ir asmens amžius: veiksniai, sąsajos, kontrolės ypatumai	2						2	2	Mokslinės literatūros analizė.
13. Nusikalstamas elgesys ir asmens lytis: veiksniai, sąsajos, kontrolės ypatumai	2						2	2	Mokslinės literatūros analizė.
14. Korupcija: samprata, paplitimas, veiksniai, sąlygos, tendencijos, rūšys ir prevencijos galimybės.	2						2	2	Mokslinės literatūros analizė.
15. Nusikalstamas smurtas: veiksniai, paplitimas, apraiškos formos, padariniai.	2						2	2	Mokslinės literatūros analizė.
16. Nusikalstamo elgesio prevencija: mitai, stereotipai, programos, priemonės, efektyvumo kriterijai ir perspektyvos.	2						2	2	Mokslinės literatūros analizė.
								36	Pasiruošimas egzaminui.
Iš viso	32						32	68	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Koliokviumas	30	9-10-ąją semestro savaitę	Pateikiama praktinė, raštu atliekama užduotis kriminologiniu požiūriu pagal įgytas žinias bei gebėjimus kompleksiskai įvertinti medijose pateiktą publikaciją apie nusikalstamą elgesį. Vertinamas gebėjimas analizuoti turimą kriminologinę informaciją pagal įgytas žinias ir išsiugdytus gebėjimus. Vertinama 10 balų skalėje. Vertinant

			atsižvelgiama į parengtos analizės aiškumą, išsamumą, pagrindimą mokslinė literatūra ir paskaitų medžiaga. Nerašius koliokviumo, galima laikyti egzaminą. Koliokviumą galima rašyti iš naujo, susitarus su dėstytoju.
Egzaminas	70	Birželio mėn.	Pateikiami 5 klausimai, parengti pagal prieš egzaminą pateiktą bendresnio pobūdžio klausimų sąrašą. Vertinimo metu siekiama patikrinti žinių pagrindų susiformuotą esminių kriminologijos mokslo įžvalgų suvokimą, įvertinti įgytus naujus gebėjimus ir kompetencijas. Raštu pateikti atsakymai turi parodyti gebėjimą mąstyti apie iškeltas problemas. Išsakytos mintys turi būti motyvuotos, paremtos tvirtomis žiniomis. Vertinama 10 balų skalėje: 10 balų: puikios žinios ir gebėjimai. Atsakymai argumentuoti, sklandžiai, aiškiai, išsamiai išdėstyta visa reikiama informacija, identifikuota problematika, pateikiamas įvertinimas ir pan. 8-9 balai: geros žinios ir gebėjimai. Studento atsakymas atitinka keliamus reikalavimus, tačiau yra dalinių trūkumų (pvz. neišsamiai atsakyta į klausimus). 6-7 balai: vidutinės žinios ir gebėjimai. Darbe yra nemažai fakto ar interpretacijos klaidų, informacija išdėstoma nesklandžiai, įvardijama ne visa problematika, atsakoma ne į visus klausimus ir pan. 5 balai: žinios ir gebėjimai nesiekia vidutinių, bet tenkina minimalius reikalavimus. Yra esminių klaidų. Studentas pritaiko įsisavintas žinias, bet neišnaudoja visų gebėjimų (informacija pateikiama nestruktūrizuotai, nedemonstruojamas kritinis požiūris, analizė neišsami, netinkamai įvertinta arba identifikuota problematika ir pan.); 0-4 balai: netenkinami minimalūs reikalavimai. Galutinis balas skaičiuojamas pagal nustatytą žinių vertinimo kaupiamojo balo būdu tvarką, pagal formulę $GP = [KB \times 0,3] + [EB \times 0,7]$.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
Aleknevičienė J. (sud.)	2007	Socialinės deviacijų problemos: vadovėlis		Vilnius: Eugrimas
Dobryninas A., Sakalauskas G., Žilinskienė, L.	2008	Kriminologijos teorijos		Vilnius: Eugrimas
Gavėnaitė A.	2007	Kritinė kriminologija kontinentinėje Europoje: ištakos ir pagrindinės idėjos.	Teisės problemos, Nr. 3, p. 43–61.	Vilnius: Teisės institutas
Sakalauskas G.	2007	Įvadas į empirinę kriminologiją		Vilnius: Eugrimas
Sakalauskas G.	2017	Kodėl kriminologija?	Teisė, 2017, T. 105, p. 37–53.	Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla
Papildoma literatūra				
Justickaja S., Gavėnaitė A.	2009	Recidyvinis nusikalstamumas: tyrimo galimybės ir perspektyvos Lietuvoje.	Teisės problemos, Nr. 3, p. 5–56.	Vilnius: Teisės institutas
Kury H., Brandenstein M.	2009	„Naujo poreikio bausti“ klausimu – ar griežtesnės bausmės yra veiksminga nusikalstamumo prevencijos priemonė?	Teisės problemos, Nr. 2, p. 5–61.	Vilnius: Teisės institutas
Sakalauskas G.	2008	Tarpdalykinės kriminologijos studijos: patirtis ir perspektyvos.	Teisės problemos, Nr. 1, p. 77–91.	Vilnius: Teisės institutas
Sakalauskas G. (grupės vadovas ir moksl. red.) et al.	2011	Registruotas ir latentinis nusikalstamumas Lietuvoje: tendencijos, lyginamieji	Teisės instituto mokslo tyrimai, Nr. 7	Vilnius: Teisės institutas, Eugrimas

		aspektai ir aplinkos veiksniai.		
Sakalauskas G.	2016	Nusikaltimų prevencijos programų Lietuvoje nuostatos: tarp absurdo ir kokybė	Kriminologijos studijos, 2016, Nr. 4, p. 72–97.	Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla
Swaaningen van R.	2008	Tarpdiscipliniškumo iššūkis kriminologijoje	Teisės problemos, Nr. 3 (61), p. 5–29.	Vilnius: Teisės institutas
Triplett, R. A. (Ed.).	2018	The Handbook of the History and Philosophy of Criminology.		Wiley Blackwell
Visockas E.	2016	Pasitikėjimas teisėsaugos institucijomis Lietuvoje	Teisės problemos, Nr. 2 (92), p. 88–116.	Vilnius: Teisės institutas